

«Азаматтарға арналған үкімет»
мемлекеттік корпорациясы» КЕАҚ
Халыққа қызмет көрсетудің
мамандандырылған орталықтары
саласында сыбайлас жемқорлық
және алаяқтық тәуекелдерге ішкі
талдау жүргізу туралы

**ҚЫСҚАША ТАЛДАМАЛЫҚ
АНЫҚТАМА**

1. Талдау жүргізу негізі

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» коммерциялық емес акционерлік қоғамының (бұдан әрі – Мемлекеттік корпорация) басқарма төрағасы А.Ш. Кенжеғалиевтің 06.03.2024 ж. № 114 н/қ бұйрығына сәйкес Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтары саласында сыбайлас жемқорлық және алаяқтық тәуекелдерге ішкі талдау жүргізілді.

2. Ақпараттық-талдау бөлімі

Осылайша, жүргізуші куәлігін (бұдан әрі – ЖК) заңсыз беру, көлік құралдарын нормативтік құқықтық актілерге (бұдан әрі – НҚА) сәйкес келмейтін құжаттар бойынша да, Мемлекеттік корпорация жұмыскерлерінің өздерінің қызметтік өкілеттіктерін пайдалана отырып тіркеу фактілері үшінші тұлғалардың да, Мемлекеттік корпорация жұмыскерлерінің де өзіне немесе үшінші тұлғаларға пайда табудың мақсатында сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықты іске асырудың жоғары тәуекелдерін көрсетеді. Қызмет көрсету мерзімдері мен тәртібін бұзуды, ақпараттық жүйелердің кемшіліктерін, процестерді қолмен түзету мүмкіндігін, сондай-ақ мемлекеттік алымдарды төлемей қызмет көрсетуді немесе түбіртектерді қолдан жасауды қоса алғанда, ықтимал тәуекелдердің белгілері анықталды.

Сонымен, НҚА мен ішкі нормативтік құжаттарды (бұдан әрі – ІНҚ) талдау Мемлекеттік корпорацияның Халыққа қызмет көрсету жөніндегі мамандандырылған бөлімдері (бұдан әрі – ХҚКМБ) көрсететін мемлекеттік қызметтер көрсету саласындағы қатынастардың ішкі және сыртқы нормативтік реттеудің жоғары дәрежесіне ие екендігін көрсетті. Сонымен қатар, мемлекеттік корпорацияның ХҚКМБ көрсететін қызметтердің сапасын жақсартуға және сыбайлас жемқорлық пен алаяқтық тәуекелдерді митигациялауға қызмет ететін ІНҚ-ға өзгерістер мен толықтырулар енгізу қажеттілігі бар.

Ішкі аудит қызметінің (бұдан әрі – ІАҚ) аудиторлық тексерулерінің нәтижелері ХҚКМБ филиалдарында жүргізуші куәліктерін алу үшін теориялық және практикалық емтихандарды тапсыру рәсімі елеулі кемшіліктер мен бұзушылықтардан зардап шегетінін көрсетеді. Ашықтықтың болмауы, емтихан тапсыру процесін бақылау үшін үй-жайлардың жеткіліксіз жабдықталуы, техникалық базаның талаптарға сәйкес келмеуі және басқа да мәселелер сыбайлас жемқорлық және алаяқтық схемалары үшін қолайлы жағдай туғызады және кандидаттарды бағалаудың сенімділігі мен объективтілігіне теріс әсер етеді.

2022 жылдан 2023 жылға дейінгі кезеңде ХҚКМБ мемлекеттік қызметтерін көрсету бөлігінде Мемлекеттік корпорация түрлі рөлдерде қатысқан сот талқылауларының саны артты: 2022 жылғы кезеңде Мемлекеттік корпорацияға келіп түскен талап-арыздар саны 25 құрады, оның ішінде қанағаттандырудан бас тартылды-4, қайтарылды-8, қанағаттандырылды / ішінара қанағаттандырылды-8, қараусыз қалды – 5. 2023 жылы Мемлекеттік корпорацияға 48 талап келіп түсті (бұл 2022 жылмен салыстырғанда 47.92%-ға артық), оның ішінде

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» коммерциялық емес акционерлік қоғамының Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтары саласында сыбайлас жемқорлық және алаяқтық тәуекелдерді ішкі талдау

қанағаттандырудан бас тартылды-8, қайтарылды-23, қанағаттандырылды / ішінара қанағаттандырылды – 10, бітімгершілік келісіммен/медиациямен аяқталды-4, қараусыз қалды-3.

Азаматтардың сот органдарына жүгінуінің себептері көбінесе көлік құралдарын (бұдан әрі – КҚ) мемлекеттік тіркеу есебіне қою/шығару жөніндегі іс-қимылдарға дау айту, мәмілелерді жарамсыз деп тану және автокөлікті мемлекеттік тіркеудің күшін жою, құжаттарды қабылдаудан бас тарту жөніндегі әрекеттерді заңсыз деп тану болып табылады.

Талданып отырған кезеңде Мемлекеттік корпорацияның ХҚКМБ жұмыскерлеріне 871 тәртіптік жаза қолданылды, оның ішінде 2022 жылы – 342 (ескерту – 168, сөгіс – 98, қатаң сөгіс – 76), 2023 жылы – 529 (ескерту – 241, сөгіс-140, қатаң сөгіс-148).

2022 жылмен салыстырғанда 2023 жылға салынған тәртіптік жазалардың төмендемейтін динамикасы өңірлердегі Мемлекеттік корпорацияның ХҚКМБ қызметінде елеулі бұзушылықтардың бар екендігін көрсетеді.

Бұзушылықтарды талдау тәртіптік жауапкершіліктің негізгі түрлері: ескерту – 409, сөгіс – 238 және қатаң сөгіс – 224 екендігін көрсетті.

713 тәртіптік жаза немесе жазаның жалпы санының 81,85% қатардағы мамандарға, оның ішінде: 11 – бас мамандарға, 4 – жетекші мамандарға, 698 – мамандарға салынды.

Мемлекеттік корпорация филиалдарында тәртіптік жаза қолдану практикасы тәртіптік жаза шараларында қызметкерлердің орындау кезіндегі мінез-құлқына қандай да бір әсер етпейтінін көрсетеді олардың лауазымдық міндеттерін, тәртіптік теріс қылықтарды бірнеше рет жасауы тәртіптік жазалардың тәрбие функциясының тиімсіздігін көрсетеді.

2022-2023 жж. «Е-Өтініш» және «Е-Нәтиже» бойынша жобалық офис ұсынған мәліметтерге сәйкес «Е-Өтініш» платформасы арқылы барлығы 2 001 өтініш келіп түсті, оның ішінде 28-і шағым (2022 ж. 9 шағым және 2023 ж. 19 шағым), оның ішінде 27 жеке тұлғалардан және 1 шағым заңды тұлғадан келіп түсті. Шағымдардың 16 немесе 57% – Алматы Алматы қаласы бойынша Мемлекеттік корпорация филиалымен, 10 немесе 36% – Шымкент қаласы бойынша Мемлекеттік корпорация филиалымен және 2 немесе 7% – Жамбыл облысы бойынша Мемлекеттік корпорация филиалымен қаралған.

Шағымдарды қарау нәтижелері бойынша Мемлекеттік корпорация 18 қолайлы әкімшілік актіні (шағымдарды толық көлемде қанағаттандыру) немесе жалпы санының 64% қабылдады, 2 шағымды қараусыз қалдырды немесе 7 %, 8 шағымды қанағаттандырусыз қалдырды немесе 29 %.

Осылайша, өтініштерді қарау бөлігінде жүргізілген іріктеп талдау өтініштердің 91%-дан астамы сұрау салулар және арыздар болып табылатынын көрсетті.

Сонымен қатар, нақты деректерді ескере отырып, жұмыскерлердің ХҚКМБ басшылығы тарапынан қамқоршылық болуы мүмкін, өйткені кейбір

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» коммерциялық емес акционерлік қоғамының Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтары саласында сыбайлас жемқорлық және алаяқтық тәуекелдерді ішкі талдау

жұмыскерлерге өндіріп алу шаралары тиісінше қабылданбаған және олар бойынша материалдар басқа бөлімшелерге (Қауіпсіздік қызметіне, Комплаенс бақылау қызметіне) қарауға берілмеген.

Бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланған резонанстық жарияланымдарды талдау, атап айтқанда, 2020 жылдан бастап Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет жүргізуші куәліктерін заңсыз беруге және шетелдік автомобильдерді есепке қоюға байланысты 18 қылмыстық істі тергеп-тексерді. Бұл істер бойынша жүргізуші куәлігін беру кезінде 60 мыңға жуық заңсыз іс-әрекет жасалды, ал заңсыз әкелінген 2 мыңнан астам автокөлік есепке қойылды. 13 адам қылмыстық жауапкершілікке тартылды.

Тергеу барысында ҚМА аумақтық ЭТТ департаменттері ХҚКМБ 100-ден астам автокөлік құралын алғашқы тіркегені үшін алым төлеу туралы жалған төлем тапсырмаларын беру фактілерін анықтады. Қылмыстық іс-әрекеттің нәтижесінде мемлекетке 700 млн. теңгеден астам шығын келтірілді. Қостанай облысы бойынша ЭТТД 83 ауыр жүк көлігін бастапқы тіркегені үшін алым төлемей есепке заңсыз қою фактісі бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеруді бастады. Мемлекетке келтірілген шығын 591 млн. теңгені құрайды.

Сондай-ақ, ҚР Қаржы мониторингі агенттігімен 23 қылмыстық іс тіркелді, олар бойынша 3 мыңға жуық көлік өтеді. Мемлекетке келтірілген залал 14 млрд. теңгеден асты. ХҚКМБ-ның 59 лауазымды тұлғасы мен мемлекеттік органдардың жұмыскерлерінің қатысуы тексеріледі.

Жетісу облысының прокуратурасы көлік құралдарын бастапқы тіркеу есебіне заңсыз қою фактісі бойынша ұсыныс жолдады. Нәтижесінде бастапқы тіркеу есебіне бастапқы тіркеу үшін алым төлемей 3 413 көлік құралы жеткізілді. Шығын 20 млрд. теңгеден асты.

Бұдан басқа, Мемлекеттік корпорация жұмыскері өз қызметін жүзеге асыру барысында «ХҚКО» ИАЖ-ға 291 көлік құралы бойынша жалған құжаттар енгізіп, нәтижесінде мемлекетке 1,97 млрд. теңге сомасына алымды төлемеу түрінде материалдық залал келтірді.

ХҚКМБ саласында 3 604 бұзушылық, оның ішінде КҚ-ны заңсыз тіркеудің көптеген фактілері анықталды, бұл өз кезегінде құқық қорғау органдарына материалдар жіберілген мемлекеттік баждардың бюджетке түспеуі түрінде мемлекетке орасан зор зиян келтіреді. ХҚКМБ жұмыскерлеріне 871 тәртіптік жаза қолданылды.

Сонымен қатар, Қызмет 2023 жылғы 8 тамыздан бастап 2024 жылғы ақпан айына дейін емтиханды қайта тапсыру мерзімдерін бұзу тұрғысынан теориялық емтихан тапсыру туралы мәліметтерді талдады. Мәселен, аталған кезеңде жүргізушілерге 1700 кандидат бірнеше рет теориялық емтихан тапсырды, оның ішінде 16 өңірден 132 адам анықталды, олар қайта тапсыру мерзімін бұза отырып емтихан тапсырды.

Сондай-ақ, бір адам 40-тан 35-тен астам сұрақты өткізіп жібере отырып, бірнеше рет тестілеуден өткен жағдайлар туралы мәліметтер бар, бұл осы аймақта

тестілеуден өтпеген адамдардың санын көбейту мақсатында тестілеудің әдейі «сәтсіздігін» көрсетеді. Демек, ХҚКМБ жұмыскерлерінің қолдауымен теориялық емтихандарды бірнеше рет тапсыруға қол жеткізу жүргізушілікке кандидаттарға жауаптарды есте сақтауға және тесттерге дұрыс жауаптарды сату, сондай-ақ статистикалық деректерді түзету үшін ақпаратты пайдалануға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, практикалық емтиханды сәтті тапсырған адамдардың саны теориялық тестілеуден өткендердің санынан аз болатын фактілер анықталды, өйткені теориялық емтиханды сәтті тапсырғаннан кейін тәжірибеге рұқсат етіледі.

2023-2024 жылдар кезеңінде психонаркодиспансерде есепте болуына байланысты бастапқыда жүргізуші куәлігін алудан бас тартылған 230 адам анықталды. Алайда, бірнеше әрекеттен кейін олар ЖК алды. Жоғарыда аталған адамдар үшін ЖК алған кезде олардың шынымен есепте болғанын анықтау үшін егжей-тегжейлі талдау жүргізу қажет.

2022 жылы Мемлекеттік корпорация 1 415 799 қызмет көрсетті, 2023 жылы ХҚКМБ саласы бойынша 3 591 665 қызмет көрсетілді. Анықталған бұзушылықтар саны тиісінше 2 227 (0,15%) және 1 377 (0,03%), бұл көрсетілген қызметтер санына қатысты мардымсыз болып табылады. Жиі жіберілетін бұзушылықтардың бірі – теориялық және практикалық емтихан нәтижелерін қолдан жасау, бұл 3 604 бұзушылықтың 768-і немесе анықталған бұзушылықтардың жалпы санының 21,30%.

Жоғарыда айтылғандар Мемлекеттік корпорация жұмыскерлерінің бақылау-тексеру функцияларын іске асыруды жүзеге асыру кезінде, сондай-ақ мемлекеттік қызметтер көрсету кезінде өзіне немесе үшінші тұлғаларға пайда табу мақсатында азаматтардың лауазымдық өкілеттіктерін және азаматтардың арамдығын пайдалануына байланысты сыбайлас жемқорлық пен алаяқтықтың жоғары тәуекелдерін көрсетеді, бұл өз кезегінде Мемлекеттік корпорацияның қызметіне нұқсан келтіреді.

Резонанстық жарияланымдарды ескере отырып, Мемлекеттік корпорация көрсетілетін қызметті алушылар тарапынан сенімнің болмауына, ХҚКМБ саласында мемлекеттік қызметтерді заңсыз тәсілдермен алуға болатын компанияның сыбайлас жемқорлық имиджін құруға байланысты беделдің жоғалуына әкеледі, бұл тұтастай алғанда Мемлекеттік корпорацияға теріс әсер етеді.

Осылайша, ұсынылған ақпаратты, оның ішінде сот практикасын талдау КҚ тіркеуге, жүргізуші куәлігін заңсыз алуға және ХҚКМБ көрсететін өзге де қызметтерге қатысты сыбайлас жемқорлық және алаяқтық тәуекелдерді іске асырудың жоғары тәуекелдерін растайды.

Жоғарыда аталған құқық бұзушылықтар мен сыбайлас жемқорлық, алаяқтық тәуекел фактілерін митигациялау үшін бақылау және қадағалау тетіктерін нығайтуға, тұрақты үздіксіз мониторинг пен талдауға, жұмыскерлер мен басшылықтың жауапкершілік мәдениетін құруға, персоналды оқыту мен дамытуға жүйелі тәсілді қамтамасыз ету қажет. Тек осылай ғана ұйымның тиімді

жұмыс істеуін қамтамасыз етуге және оның Мемлекеттік корпорация қызметіне қоғамның сенімін нығайтуға болады.

3. Анықталған тәуекелдер

ХҚКМБ көрсететін мемлекеттік қызметтерді көрсетудің сот практикасын талдау, ішкі аудиторлық тексерулерді, тәртіптік бұзушылықтарды, көрсетілетін қызметті алушылардың шағымдарын, Мемлекеттік органдардың тексерулерін және ХҚКМБ жұмыскерлерінің қызметін ішкі тексерулерді талдау нәтижелері бойынша мынадай тәуекелдер анықталды:

1) *көлік құралдарын тіркеу кезінде жұмыскердің өзіне немесе үшінші тұлғаларға пайда табу мақсатында лауазымдық өкілеттіктерін пайдалану тәуекелі*, оның факторлары болып табылады:

- аймақтар бөлінісінде бақылау іс-шараларын талдау бойынша жұмыстың болмауы немесе жеткіліксіздігі;

- мәселелерді анықтау, оларды жою және бақылау бойынша ұсыныстар әзірлеу бойынша шаралардың тәжірибеде болмауы;

– орталық аппарат (бұдан әрі – ОА) тарапынан әдістемелік ұсынымдардың, нұсқаулықтардың, нұсқаулардың, өзге де түсіндірмелер жүргізудің жеткіліксіз сүйемелденуі және оқу іс-шаралары және т.б.;

- тәртіптік іс жүргізу шараларының тиімсіздігі;

- КҚ тіркеу кезінде берілетін шетелдік құжаттардың түпнұсқалығын тексеру мүмкіндігінің болмауы;

– уәкілетті мемлекеттік органдар Ішкі істер министрлігі мен Мемлекеттік кірістер комитеті (бұдан әрі – ІІМ және МКК) арасында онлайн режимінде мемлекеттік баждар мен алымдардың түсуін салыстыру процесін автоматтандырудың болмауы;

– КҚ иесінің ЖСН және КҚ VIN бойынша «тартымды цифрлық және әріптік белгісі» бар нөмірлерді ерте брондау кезінде мемлекеттік тіркеу нөмірі белгілерін (бұдан әрі – МТНБ) беру кезінде КҚ есебіне қою бойынша мемлекеттік қызметтер көрсету;

– мемлекеттік қызметтерді көрсетудің нақты процестерінің белгіленген талаптарға сәйкес келмеуі, оның ішінде құжаттарды қабылдаудан негізсіз бас тарту фактілері, қызмет көрсету рәсімдерінің тәртібін бұзу фактілері.

2) *өзіне немесе үшінші тұлғаларға пайда табу мақсатында жүргізуші куәлігін заңсыз беру тәуекелдері*, оның факторлары болып табылады:

- мемлекеттік қызмет көрсету кезінде Мемлекеттік корпорация жұмыскерлерінің пайдакүнемдігі;

- теориялық және практикалық емтихандарды ұйымдастыруға және өткізуге жауапты тұлғаларға пара беру мүмкіндігіне байланысты қолжетімділік;

- жүргізуші куәлігін алуға кандидаттардың уақыты мен күш-жігерін үнемдеу;

- білімнің немесе дағдылардың жетіспеушілігі, сондай-ақ мамандандырылған көлік жүргізу мектептерінде дұрыс оқытылмау;
- мемлекеттік қызмет пен оқыту көрсетілетін шалғай аудандарға байланысты жүргізуші куәлігін алу бойынша ресми қызметтерге қолжетімділіктің болмауы;
- ақпараттық жүйелермен интеграцияның жеткіліксіздігіне байланысты жалған медициналық анықтамаларды қолдану;
- оқудан өткені туралы куәліктерді беруге мемлекет тарапынан бақылаудың болмауы.

3) *өзіне немесе үшінші тұлғаларға пайда алу мақсатында мемлекеттік қызметтер көрсету кезінде қаржылық шығындар тәуекелі*, оның факторлары болып табылады:

- мемлекеттік баждарды төлеу туралы жалған құжаттар бойынша автокөлік құралдарын тіркеу;
- мемлекеттік алымдар мен баждарды азайту мақсатында автокөлік құралдары шығарылған жылы өзгертілген құжаттарды ұсыну.

4) *жүргізуші куәлігін беру және көлік құралдарын тіркеу кезінде мемлекеттік қызметтерді көрсету кезінде ақпараттық жүйелердің тиісінше жұмыс істемеуіне байланысты технологиялық тәуекелдер*, оның факторлары болып табылады:

– белгіленген тәртіпті бұзуға әкеп соғатын мемлекеттік қызметтерді көрсету кезінде пайдаланылатын ақпараттық жүйелердің (бұдан әрі – АЖ) тиісінше жұмыс істемеуі («ХҚКО 2.0», «ЖҚҚ 3.0» және «Автодром» ААЖ-да олқылықтардың болуы);

- АЖ пайдалану кезінде мемлекеттік қызмет көрсету процестерін «қолмен» түзету мүмкіндігі;
- қызмет көрсету процесіне теріс әсер ететін ақауларға әкелетін жүйелердегі немесе бағдарламалық жасақтамадағы кемшіліктер;
- мемлекеттік ақпараттық жүйелермен толық интеграцияланбаған.

5) *бұқаралық ақпарат құралдарындағы жағымсыз жарияланымдармен байланысты беделді тәуекелдер*, оның факторлары болып табылады:

- әлеуметтік желілерде және мессенджерлерде Мемлекеттік корпорация жұмыскерлерінің заңсыз әрекеттері және Мемлекеттік корпорация жұмыскерлерін қозғау немесе қылмыстық жауапкершілікке тарту туралы жарияланымдар;

- Мемлекеттік корпорацияның көрсетілетін мемлекеттік қызметтеріне қоғамның сенімін жоғалтуы.

4. Талдау нәтижелері бойынша ұсыныстар

НҚА және ІНҚ, сот практикасын және Мемлекеттік корпорацияның ХҚКМБ қызметінің анықталған бұзушылықтарын талдау қорытындылары бойынша мынадай ұйымдастыру шараларын қабылдау қажет:

Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтарын дамыту дирекциясы:

1) баждар мен алымдарды төлеу туралы мәліметтер болмаған жағдайда Мемлекеттік қызмет көрсетуден бас тарту бөлігінде көлік құралының сәйкестендіру нөмірі бойынша көлік құралдарының жекелеген түрлерін мемлекеттік тіркеу және есепке алу қағидаларының 72-тармағына өзгерістер енгізу жөніндегі жұмысты жүргізуге;

2) теориялық емтихан тапсыру ұқсастығы бойынша практикалық емтихан тапсыру кезінде жүргізушіге кандидаттың биометриялық деректерін салыстырып тексеру рәсіміне бастамашылық жасау;

3) ҚР цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігімен бірлесіп «Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК-да ЖК алуға теориялық емтихандарды қабылдаудың орындылығы мәселесін қарастыру; ХҚКО 2.0. ИАЖ мен ІМ Әкімшілік полиция комитетінің «Сервистік орталық» ААЖ (бұдан әрі – ӘПК) халықаралық автомобиль тасымалдарын жүзеге асыруға рұқсат беру туралы куәлікті тексеру бөлігінде Қазақстан Республикасы Көлік министрлігінің жүйесімен интеграциялауды жүргізу;

ӘПК бірлесіп ҚР аумағында ӘПК келісімінсіз КҚ-ны қайта тіркеуді болдырмау үшін ҚР шегінен тыс жерлерге кетуге байланысты тіркеу есебінен шығарылған КҚ-ның қара тізіміне енгізу мәселесін қарау;

б) растайтын құжаттарды сақтай отырып, анықталған ЖҚҚ 3.0 АЖ бұзушылықтар бойынша сапалы есепке алуды енгізу;

7) ҚР Көлік министрлігімен бірлесіп барлық көлік құралдарының VIN-кодтары туралы ақпаратты қамтитын деректер базасының генераторын мемлекеттік органдар жүйесіне енгізу мәселесін қарастыру;

ӘПК бірлесіп шетелдік көлік құралдары үшін транзиттік нөмірлер бере отырып, шекарадан өту процесін автоматтандыру мәселесін қарастыру.

Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтарын дамыту дирекциясы Ақпараттық технологиялар департаментімен бірлесіп:

ХҚКО 2.0» ААЖ пысықтау, атап айтқанда қамтамасыз ету:

- қабылданған өтінімдердің статистикасын түсіру (қабылданған материалдардың саны, кім қабылдады және қарау нәтижелері);

- КҚ-ны қайта тіркеу туралы мәліметтер, КҚ-ны тіркеу тарихы, есепке алу туралы мәліметтер (есептен/есептен алынды);

- ЖК бірнеше санатын алған кезде әрбір санатқа практикалық емтихан тапсыру бойынша функционалды жеке енгізу (қазіргі уақытта ең жоғары санатқа практикалық емтихан тапсырылады);

2) жасырын әрекеттердің алдын алу және сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа қарсы күрес жөніндегі ұсынымдар мен шаралардың орындалуы туралы ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін міндетті есептілік пен ашықтық жүйесін құруға;

3) қандай да бір өзгерістер мен толықтырулар енгізу құқығынсыз тұрақты мониторинг жүргізу үшін Ішкі қауіпсіздік қызметі мен Комплаенс бақылау қызметіне «ХҚКО 2.0» ААЖ-ға кеңейтілген қолжетімділікті ұсынуға;

4) қызметтің бұрын жіберілген ұсыныстары бойынша автоматтандырылған модульді енгізуге міндетті.

Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтарын дамыту дирекциясы Сапаны бақылау департаментімен, Ахуалдық орталықпен бірлесіп:

1) жүргізуші куәлігін беру және көлік құралдарын тіркеу/қайта тіркеу бойынша сыбайлас жемқорлық пен алаяқтық тәуекелін барынша азайтатын мемлекеттік қызметтер көрсетудің заңдылығын ішкі бақылау және қадағалау тетіктерін әзірлеу;

2) болашақта олардың қайталануын болдырмау үшін процестерді үздіксіз мониторингілеу және талдау жөніндегі процесті әзірлеу.

Мамандандырылған халыққа қызмет көрсету орталықтарын дамыту дирекциясы Заң жұмысы департаментімен бірлесіп:

1) ҚР ІІМ Әкімшілік полиция комитетімен бірлесіп теориялық және практикалық емтихандарды тапсыру тәртібін бұзғаны үшін әкімшілік жауапкершілікті енгізу мәселесін қарастыру;
ӘПК бірлесіп теориялық және практикалық емтихандарды ақылы мерзімінен бұрын қайта тапсыруды енгізу туралы №862 бұйрыққа өзгерістер енгізу мәселесін қарастыру;

3) МКК-мен бірлесіп:

- сатылатын МТНБ комбинацияларының санын ұлғайту және кез келген қажетті МТНБ таңдау мүмкіндігі бөлігінде Салық кодексіне өзгерістер енгізу;

4) ҚР Денсаулық сақтау министрлігімен бірлесіп:

- жеке тұлғаны биометриялық сәйкестендіруді пайдалана отырып, медициналық мекемелердің қызметін (дәрігерлердің жұмысын қоса алғанда) автоматтандыру мәселесін қарастыру;

қағаз медициналық анықтамалар беруді болдырмай, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қазандағы № ҚР ДСМ-172/2020 бұйрығына өзгерістер енгізілсін;

5) мемлекеттік жер кадастры және жылжымайтын мүлікке меншік құқықтарын (ауыртпалықтарды) тіркеу саласында сыбайлас жемқорлық және алаяқтық тәуекелдерге жүргізілген ішкі талдаулар шеңберінде бұрын берілген ұсынымдарға сәйкес ХҚКМБ қызметі желісінде Мемлекеттік корпорацияның қанағаттандырылған талаптары бойынша, оның ішінде филиалдардың медиативтік келісімдер жасасуының негізділігі бойынша сот практикасын жинақтау және талдау жыл сайынғы жұмыс жоспарына енгізілсін.

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» коммерциялық емес акционерлік қоғамының Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтары саласында сыбайлас жемқорлық және алаяқтық тәуекелдерді ішкі талдау

**Халыққа қызмет көрсету орталықтарын дамыту департаменті
Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтарын дамыту
Дирекциясымен бірлесіп:**

1) Мемлекеттік қызметтер көрсетуді жүзеге асыратын мемлекеттік корпорация ХҚКМБ барлық жұмыскерлерінің заңдарды білуге және қызметтер көрсетуге жыл сайынғы оқытудан, сондай-ақ қағидалар, рәсімдер және әдеп стандарттары туралы хабардар болуын растау үшін оларды тестілеуден өтуін ұйымдастырсын.

2) тәртіптік жауаптылыққа бірнеше рет тартылған қызметкерлерге қатысты олардың атқаратын лауазымына сәйкестігі тұрғысынан негізделген шешім қабылдансын.

**Халыққа қызмет көрсетудің мамандандырылған орталықтарын
дамыту дирекциясы Коммуникациялар қызметімен бірлесіп:**

1) сыбайлас жемқорлық және алаяқтық тәуекелдерді азайтуға бағытталған жарияланымдарды ұлғайту мәселесін қарастыру.

Ішкі қауіпсіздік қызметі:

1) талдамалық анықтаманың анықталған бұзушылықтары бойынша қызметтік тергеу жүргізуге міндетті.

5. Талдамалық анықтаманы жіберу

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕАҚ Басқарма төрағасына.

Анықтаманы «Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕАҚ сайтында орналастыру.

КРАТКАЯ АНАЛИТИЧЕСКАЯ СПРАВКА

о проведении внутреннего
анализа коррупционных и
мошеннических рисков
в сфере специализированных
центров обслуживания населения
НАО «Государственная корпорация
«Правительство для граждан»

г. Астана 2024 г.

1. Основание проведения анализа

Внутренний анализ коррупционных и мошеннических рисков (далее – ВАКР) проведен в сфере специализированных центров обслуживания населения в соответствии с приказом Председателя Правления некоммерческого акционерного общества «Государственная корпорация «Правительство для граждан» (далее – Госкорпорация) Кенжегалиева А.Ш. от 06.03.2024 г. № 114 н/к.

2. Информационно-аналитическая часть

Таким образом, имеющиеся факты незаконной выдачи водительского удостоверения (далее – ВУ), регистрации транспортных средств как по документам, не соответствующим нормативным правовым актам (далее – НПА), так и с использованием работниками Госкорпорации своих служебных полномочий указывают на высокие риски реализации коррупции и мошенничества, как третьими лицами, так и работниками Госкорпорации с целью извлечения выгод для себя или третьих лиц. Определены признаки возможных рисков, включая нарушения сроков и порядка предоставления услуг, недостатки информационных систем, возможность ручной корректировки процессов, а также предоставление услуг без оплаты государственных сборов или подделка квитанций.

Так, анализ НПА и внутренних нормативных документов (далее – ВНД) показал, что отношения в сфере оказания государственных услуг, оказываемых Специализированными отделами по обслуживанию населения (далее – СЦОН) Госкорпорации имеют высокую степень внутреннего и внешнего нормативного регулирования. Вместе с тем, имеется необходимость внесения изменений и дополнений в ВНД, которые послужат улучшению качества оказываемых услуг СЦОНами Госкорпорации и митигации коррупционных и мошеннических рисков.

Результаты аудиторских проверок Службы внутреннего аудита (далее – СВА) свидетельствует о том, что процедура сдачи теоретических и практических экзаменов для получения водительских удостоверений в СЦОН филиалах страдает от серьезных недостатков и нарушений. Отсутствие прозрачности, недостаточное оборудование помещений для контроля за процессом сдачи экзаменов, несоответствие технической базы требованиям и другие проблемы создают благоприятную среду для коррупционных и мошеннических схем и негативно сказываются на надежности и объективности оценки кандидатов.

В период с 2022 по 2023 год увеличилось число судебных разбирательств в части оказания госуслуг СЦОН, в которых Госкорпорация выступала в разных ролях: за период 2022 г. число поступивших исков к Госкорпорации составило 25, из них отказано в удовлетворении – 4, возвращено – 8, удовлетворено/частично удовлетворено – 8, оставлено без рассмотрения – 5. В 2023 г. поступило 48 исков к Госкорпорации (*что на 47.92% больше, чем в 2022 г.*), из них отказано в удовлетворении – 8, возвращено – 23, удовлетворено/частично удовлетворено –

10, окончено мировым соглашением/медиацией – 4, оставлено без рассмотрения – 3.

Причинами обращения граждан в судебные органы зачастую является оспаривание действий по постановке/снятию транспортных средств (далее – ТС) с государственного регистрационного учета, признание сделок недействительными и отмене государственной регистрации автомобиля, признание действий по отказу в приеме документов незаконными.

За анализируемый период на работников СЦОН Госкорпорации наложено 871 дисциплинарное взыскание, в том числе в 2022 г. – 342 (замечание – 168, выговор – 98, строгий выговор – 76), в 2023 г. – 529 (замечание – 241, выговор – 140, строгий выговор – 148).

Не снижающаяся динамика наложенных дисциплинарных взысканий за 2023 г., по сравнению с 2022 г., указывает о наличии серьезных нарушений в деятельности СЦОН Госкорпорации в регионах.

Анализ нарушений показывает, что основными видами дисциплинарной ответственности являются: замечание – 409, выговор – 238 и строгий выговор – 224.

713 дисциплинарных взысканий или 81,85% от общего числа наложено на рядовых специалистов, в том числе: 11 – на главных специалистов, 4 – на ведущих специалистов, 698 – на специалистов.

Практика наложения дисциплинарных взысканий в филиалах Госкорпорации указывает на отсутствие в мерах дисциплинарного взыскания какого-либо воздействия на поведение работников при выполнении ими должностных обязанностей, неоднократность совершения дисциплинарных проступков свидетельствует о неэффективности воспитательной функции дисциплинарных наказаний.

Согласно предоставленных Проектным офисом по «Е-Өтініш» и «Е-Нәтиже» сведений за 2022-2023 гг. посредством платформы «Е-Өтініш» поступило всего 2 001 обращений, из них всего 28 жалоб (9 жалоб в 2022 г. и 19 в 2023 г.), в том числе 27 от физических лиц и 1 от юридического лица, из которых 16 или 57 % рассмотрено филиалом Госкорпорации по г. Алматы, 10 или 36 % филиалом Госкорпорации по г. Шымкент и 2 или 7 % филиалом Госкорпорации по Жамбылской области.

По результатам рассмотрения жалоб Госкорпорацией принято 18 благоприятных административных актов (удовлетворение жалоб в полном объеме) или 64 % от общего количества, оставлено без рассмотрения 2 жалобы или 7 %, оставлено без удовлетворения 8 жалоб или 29 %.

Таким образом, проведенный выборочный анализ в части рассмотрения обращений показал, что более 91% обращений являются запросами и заявлениями.

Кроме того, с учетом фактических данных, возможно покровительство со стороны руководства СЦОН работников, так как к некоторым работникам меры

взыскания надлежащим образом не приняты и материалы по ним не переданы на рассмотрение в иные подразделения (СБ, Службе комплаенс контроля).

Анализ опубликованных в средствах массовой информации резонансных публикаций, в частности о том, что с 2020 года Антикоррупционной службой расследовались 18 уголовных дел, связанных с незаконной выдачей водительских удостоверений и постановки на учет иностранных автомобилей. По этим делам совершено порядка 60 тысяч незаконных действий при выдаче водительских удостоверений, а более 2 тысяч нелегально завезенных автомашин поставлены на учет. К уголовной ответственности привлечены 13 лиц.

В ходе следствия территориальным Департаментом АФМ выявлены факты предоставления в СЦОН поддельных платежных поручений об оплате сбора за первичную регистрацию более 100 автотранспортных средств. В результате преступной деятельности государству причинён ущерб на сумму более 700 млн. тенге. ДЭР по Костанайской области начато досудебное расследование по факту незаконной постановки на учет 83 большегрузных автомобилей без уплаты сбора за их первичную регистрацию. Ущерб государству составляет 591 млн. тенге.

Также Агентством РК по финансовому мониторингу зарегистрировано 23 уголовных дела, по которым проходит почти 3 тысячи транспортных средств. Ущерб государству составил свыше 14 млрд. тенге. Проверяется причастность 59 должностных лиц СЦОНов и работников государственных органов.

Прокуратурой области Жетісу направлено представление по факту незаконной постановки на первичный регистрационный учет транспортных средств. В результате на первичный регистрационный учет, без оплаты сбора за первичную регистрацию, поставлено 3 413 транспортных средств. Ущерб составил более 20 млрд. тенге.

Кроме того, работником Госкорпорации в ходе осуществления своей деятельности, внес в ИИС «ЦОН» поддельные документы по 291 транспортным средствам, в результате чего, причинил государству материальный ущерб в виде неуплаты сбора на сумму 1,97 млрд. тенге.

Выявлено 3 604 нарушений в сфере СЦОН, в том числе многочисленные факты незаконной регистрации ТС, что в свою очередь наносит государству колоссальный ущерб в виде не поступления в бюджет государственных пошлин, по которым направлены материалы в правоохранительные органы. Наложено 871 дисциплинарное взыскание на работников СЦОН.

Вместе с тем, Службой проанализированы сведения о сдаче теоретического экзамена с 8 августа 2023 года по февраль месяц 2024 года на предмет нарушения сроков повторной сдачи экзамена. Так, за указанный период 1700 кандидатов в водителей сдавали теоретические экзамены неоднократно, из них определены 132 лица из 16 регионов, которые сдавали экзамены с нарушением срока пересдачи.

Также имеются сведения о случаях, когда один и тот же человек неоднократно проходит тестирование, при этом пропуская более 35 вопросов из 40, что свидетельствует о намеренном «проваливании» тестирования с целью

увеличения количество лиц, не сдавших тестирование в данном регионе. Следовательно, доступ к многократной сдаче теоретических экзаменов при поддержке работников СЦОН создает возможность кандидатам в водители запоминать ответы и использовать информацию для продажи правильных ответов на тесты, а также корректировки статистических данных. Кроме того, установлены факты, когда количество людей, успешно сдавших практический экзамен, меньше, чем количество тех, кто прошел теоретическое тестирование, так как на практику допускается после успешной сдачи теоретического экзамена.

За период 2023-2024 гг. выявлено 230 человек, которым изначально было отказано в получении ВУ из-за их нахождения на учете в психонаркодиспансере. Однако после нескольких попыток они все же получили ВУ. Для вышеуказанных лиц необходимо провести детальный анализ, чтобы определить, находились ли они действительно на учете в момент получения ВУ.

За 2022 г. Госкорпорацией оказано 1 415 799 услуг, за 2023 г. оказано 3 591 665 услуг по линии СЦОН. Количество выявленных нарушений составляет 2 227 (0,15%) и 1 377 (0,03%) соответственно, что является незначительным в соотношении к количеству оказанных услуг. Одним из часто допускаемых нарушений является подделка результатов прохождения теоретического и практического экзамена 768 из 3 604 нарушений или 21,30 % от общего количества выявленных нарушений.

Вышеуказанное показывает на высокие риски коррупции и мошенничества, связанные с использованием работниками Госкорпорации должностных полномочий и нечестности граждан в целях извлечения выгод для себя или третьих лиц при осуществлении реализации контрольно-ревизионных функций, а также при оказании госуслуг, что в свою очередь дискредитирует деятельность Госкорпорации.

Учитывая резонансные публикации, Госкорпорация несет репутационные потери, связанные с отсутствием доверия со стороны услугополучателей, создание коррупционного имиджа компании, в которой возможно получить государственные услуги в сфере СЦОН незаконными способами, что в целом негативно отражается на Госкорпорации.

Таким образом, анализ предоставленной информации, в том числе судебной практики подтверждает высокий риски реализации коррупционных и мошеннических рисков относительно регистрации ТС, незаконного получения водительского удостоверения и иных услуг, оказываемых СЦОН.

Для митигации вышеуказанных фактов правонарушений и риска коррупции, мошенничества необходимо обеспечить системный подход в укреплении механизмов контроля и надзора, постоянного непрерывного мониторинга и анализа, создание культуры ответственности работников и руководства, обучение и развитие персонала. Только таким образом можно будет обеспечить эффективное функционирование организации и укрепить доверие общества к ее деятельности Госкорпорации.

3. Выявленные риски

По результатам анализа судебной практики оказания государственных услуг, оказываемых СЦОНами, анализа внутренних аудиторских проверок, дисциплинарных нарушений, жалоб услугополучателей, проверок госорганов и внутренних проверок деятельности работников СЦОНов, выявлены следующие риски:

1) *Риск использования работником должностных полномочий в целях извлечения выгод для себя или третьих лиц при регистрации транспортных средств*, факторами которого являются:

- отсутствие или недостаточность работы по анализу контрольных мероприятий в разрезе регионов;
- отсутствие мер по выявлению проблем на практике и выработке предложений по их устранению и контролю;
- недостаточное сопровождение со стороны Центрального аппарата (далее – ЦА) методических рекомендаций, инструкций, указаний, проведения иных разъясняющих и обучающих мероприятий и т.д.;
- неэффективность мер дисциплинарного производства;
- отсутствие возможности проведения проверки подлинности иностранных документов, выдаваемых на ТС;
- отсутствие автоматизации процесса сверки поступления государственных пошлин и сборов между уполномоченными государственными органами Министерством внутренних дел и Комитетом государственных доходов (далее – МВД и КГД соответственно) в режиме онлайн;
- оказание государственных услуг по постановке на учет ТС при присвоении государственных регистрационных номерных знаков (далее – ГРНЗ) при раннем бронировании номеров с «привлекательным цифровым и буквенным обозначением» по ИИН владельца и VIN ТС;
- несоответствие фактических процессов оказания госуслуг установленным требованиям, в том числе факты необоснованных отказов в приеме документов, факты нарушения порядка процедур оказания услуг.

2) *Риски незаконной выдачи водительского удостоверения в целях извлечения выгод для себя или третьих лиц*, факторами которого является:

- корысть работников Госкорпорации при оказании госуслуг;
- доступность из-за возможности подкупа ответственных лиц за организацию и проведение теоретического и практического экзаменов;
- экономия времени и усилий кандидатов в получении водительского удостоверения;
- недостаток знаний или навыков, а также ненадлежащее обучение в специализированных школах по вождению;
- отсутствие доступа к официальным услугам по получению водительского удостоверения из-за удаленных районов, где предоставляется госуслуга и обучение;

- использование фиктивных медицинских справок из-за недостаточной интеграции с информационными системами;
- отсутствие контроля со стороны государства за выдачей свидетельств о прохождении обучения.

3) *Риск финансовых убытков при оказании госуслуг с целью получения выгод для себя или третьих лиц*, факторами которого являются:

- регистрация автотранспортных средств по поддельным документам об оплате государственных пошлин;
- предоставление документов с измененным годом выпуска автотранспортных средств с целью уменьшения государственных сборов и пошлин.

4) *Технологические риски, связанные с ненадлежащей работой информационных систем при оказании госуслуг при выдаче водительского удостоверения и регистрации транспортных средств*, факторами которого являются:

- ненадлежащая работа информационных систем (далее – ИС), используемых при оказании госуслуг, приводящая к нарушению установленного порядка (наличие пробелов в ИИС «ЦОН 2.0», «ПДД 3.0» и «Автодром»);
- возможность «ручной» корректировки процессов оказания госуслуги при использовании ИС;
- недостатки в системах или программном обеспечении, которые приводят к сбоям в работе, что отрицательно влияет на процессе предоставления услуг;
- неполная интеграции с государственными информационными системами.

5) *Репутационные риски, связанные с негативными публикациями в средствах массовой информации*, факторами которого являются:

- публикации в социальных сетях и мессенджерах о незаконных действиях работников Госкорпорации и возбуждения или привлечения к уголовной ответственности работников Госкорпорации;
- утрата доверия общества к оказываемым госуслугам Госкорпорации.

4. Рекомендации по результатам анализа

По итогам проведенного анализа НПА и ВНД, судебной практики и выявленных нарушений деятельности СЦОНов Госкорпорации необходимо принятие следующих организационных мер:

Дирекции развития специализированных центров обслуживания населения:

1) провести работу по внесению изменений в пункт 72 в Правила государственной регистрации и учета отдельных видов транспортных средств по идентификационному номеру транспортного средства в части отказа в оказании государственной услуги в случае отсутствия сведений об оплате пошлин и сборов;

2) инициировать процедуру проведения сверки биометрических данных кандидата в водители при сдаче практического экзамена, по аналогии сдачи теоретического экзамена;

3) совместно с Министерством цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности РК рассмотреть вопрос целесообразности передачи приема теоретических экзаменов на получение ВУ в РКП «Национальный центр тестирования»;

4) провести интеграцию ИИС ЦОН 2.0, АИС «Сервисный центр» Комитета административной полиции МВД (далее – КАП) с системой Министерства транспорта РК в части проверки удостоверения о допуске к осуществлению международных автомобильных перевозок;

5) совместно с КАП рассмотреть вопрос включения в черный список ТС, которые были сняты с регистрационного учета в связи с убытием за пределы РК для исключения их повторной регистрации без согласования КАП на территории РК;

6) внедрить качественный учет по выявленным ИС ПДД 3.0 нарушениям с сохранением подтверждающих документов;

7) совместно с Министерством транспорта РК рассмотреть вопрос внедрения генератора базы данных, содержащего информацию о VIN-кодах всех транспортных средств в системы государственных органов;

8) совместно с КАП рассмотреть вопрос автоматизации процесса пересечения границы с выдачей транзитных номеров для иностранных транспортных средств.

Дирекции развития специализированных центров обслуживания населения совместно с Департаментом информационных технологий:

доработать ИИС «ЦОН 2.0», а именно обеспечить:

– выгрузку статистики принятых заявок (количество принятых материалов, кем принято и результаты рассмотрения);

– сведения о перерегистрации ТС, истории регистрации ТС, сведения о учете (снято с учета/на учете);

– при получении нескольких категорий ВУ внедрить функционал по сдаче практического экзамена на каждую категорию отдельно (в данный момент сдается практический экзамен на наивысшую категорию);

2) создать систему обязательной отчетности и прозрачности, чтобы предотвратить скрытые действия и обеспечить доступ к информации о выполнении рекомендаций и мер по борьбе с коррупцией и мошенничеством;

3) предоставить расширенный доступ Службе внутренней безопасности и Службе комплаенс контроля к ИИС «ЦОН 2.0» для проведения постоянного мониторинга, без права внесения каких-либо изменений и дополнений;

4) внедрить автоматизированный модуль по ранее направленным предложениям Службы.

Дирекции развития специализированных центров обслуживания населения совместно с Департаментом контроля качества, Ситуационным центром:

1) разработать механизмы внутреннего контроля и надзора за законностью оказания государственных услуг по выдаче водительского удостоверения и регистрации/перерегистрации транспортных средств, митигирующие риск коррупции и мошенничества;

2) разработать процесс по непрерывному мониторингу и анализу процессов для предотвращения их повторения в будущем.

Дирекции развития специализированных центров обслуживания населения совместно с Департаментом юридической работы:

1) совместно с Комитетом административной полиции МВД РК рассмотреть вопрос внедрения административной ответственности за нарушения порядка сдачи теоретических и практических экзаменов;

2) совместно с КАП рассмотреть вопрос внесения изменений в Приказ №862 о введении платной досрочной пересдачи теоретических и практических экзаменов;

3) совместно с КГД:

– внести изменения в Налоговый кодекс в части увеличения количества продаваемых комбинаций ГРНЗ и возможности выбора любого желаемого ГРНЗ;

4) совместно с Министерством здравоохранения РК:

– рассмотреть вопрос автоматизации деятельности медицинских учреждений (включая работу врачей) с использованием биометрической идентификации личности;

– внести изменения в приказ Министра Здравоохранения Республики Казахстан от 30 октября 2020 года № ҚР ДСМ-172/2020, исключив выдачу бумажных медицинских справок;

5) включить в ежегодный план работы обобщение и анализ судебной практики по удовлетворенным искам Госкорпорации в линии деятельности СЦОНов, в том числе по обоснованности заключения филиалами медиативных соглашений в соответствии с ранее выданными рекомендациями в рамках проведенных внутренних анализов коррупционных и мошеннических рисков в сфере государственного земельного кадастра и регистрации прав собственности (обременений) на недвижимое имущество.

Департаменту развития центров обслуживания населения совместно с Дирекцией развития специализированных центров обслуживания населения:

1) организовать прохождение всеми работниками СЦОНов Госкорпорации, осуществляющих оказание государственных услуг, ежегодного обучения на

Внутренний анализ коррупционных и мошеннических рисков в сфере в сфере специализированных центров обслуживания населения некоммерческого акционерного общества «Государственная корпорация «Правительство для граждан»

знание законодательства и оказания услуг, а также их тестирования для подтверждения осведомленности о правилах, процедурах и этических стандартах.

2) принять обоснованное решение в отношении работников, неоднократно привлеченных к дисциплинарной ответственности, на предмет соответствия ими занимаемой должности.

Дирекции развития специализированных центров обслуживания населения совместно со Службой коммуникаций:

1) рассмотреть вопрос увеличения положительных публикаций по внесенным изменениям в бизнес-процессы деятельности СЦОН, направленных на снижение коррупционных и мошеннических рисков.

Службе внутренней безопасности:

1) по выявленным нарушениям аналитической справки провести служебное расследование.

5. Рассылка аналитической справки

Председателю Правления НАО «Государственная корпорация «Правительство для граждан».

Размещение справки на сайте НАО «Государственная корпорация «Правительство для граждан».